

Literární večer v ukrajinském Lvově proběhl při svíčkách a v kabátech

11.2.2026 - Petr Mach | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V úterý 10. února přednesl Petr Blažek, historik a badatel Ústavu pro studium totalitních režimů, přednášku na Filozofické fakultě Lvovské národní univerzity Ivana Franka v Ukrajině. Přednáška vycházela z ukrajinského vydání jeho knihy *Živé pochodně v sovětském bloku: Politicky motivované sebeupálení v letech 1966-1989*. Autorovi tlumočil historik Radomyr Mokryk, docent katedry teorie a dějin kultury na této univerzitě, který uvedenou knihu také do ukrajinštiny přeložil. Univerzita Ivana Franka v západoukrajinském Lvově, založená v roce 1608, je jedna z nejstarších univerzit na východ od Visly. Se svými 18 fakultami patří k největším na Ukrajině.

Akt sebeupálení představil Blažek jako nejradikálnější formu politického protestu, což platilo i pro „sovětský blok“ v poválečném období. Přiblížil nejznámější případy sebeupálení, konkrétně Vasyla Makucha, Oleksy Hirnyka a Jana Palacha. Na Ukrajině byly tyto protesty pokusem upozornit na problematiku rusifikace a diskriminace krymských Tatarů a v Československu na problém sovětské okupace. Sebeupálení, jako akt na hranici existenčního zoufalství a zároveň občanské odvahy, zůstává dodnes předmětem debat. Tak tomu bylo i na univerzitě Ivana Franka, kde studenti hledali v debatě odpovědi na otázky jako: Je tato forma protestu účinná? Je vhodná a etická z hlediska křesťanské etiky? Co motivuje lidi, kteří tuto formu protestu volí, a je politicky oprávněná? Blažek v diskusi neposkytl jednoduché odpovědi, ale přiblížil ambivalentní vnímání takových aktů například i církevními autoritami.

Literární večer na stejné téma – představení knihy *Živé pochodně v sovětském bloku* –, se uskutečnilo o den dříve i ve lvovském Knihkupectví Je na třídě Svobody. Autor **Petr Blažek** spolu s překladatelem knihy a historikem Radko Mokrykem uvedli autorův výzkum provázející vznik knihy zahrnující bádání pokrývající takřka celou střední a východní Evropu. Síla čtení a diskuse byla umocněna podmínkami v sále, kdy z důvodu výpadku elektřiny poskytovaly osvětlení svíčky a teplo vlastní kabáty. Pochopitelně se tak diskuse nemohla vyhnout ani otázkám rusko-ukrajinské války a současné mezinárodní a české pomoci Ukrajině.

AUTOR: **PETR MACH**

FOTO: **ÚSTR / PETR MACH**

<https://www.ustrcr.cz/literarni-vecer-na-ukrajine-probeh-l-pri-svickach-a-v-kabatech>